

ՄԷՏԱՅԸ

ՀԱԳԸԳԷԹ

ՆՈՒՄԵՐՈ 155 ՉԱՐՇԵՆՊԻՀ

ԻՔԻՆՃԻ ՄԵՆԷ

1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1871

Սէտայը Հաղըգէթ Հաթթաւա իբի տէֆա եանի չարշէնպիւհ վէ ճումաա իրթէսի կիւնէրի պէօյիւք նուսիւ իլէ նէշը օլունաճաղ , Պիւր սէնէլլի բէշին օլարադ պիւր լիւրսոյի Օսմանիյէ : Ալթը այլըղը իւշ պէյաղ Մէճիտիյէ , վէ իւշ այլըղը իբի պէյաղ Մէճիտիյէ տիր : Պէհէր նիւսիւսի 40 փարա : Թաշրալար իշիւն բօսթա իւճրէթի զամմ օլունուր : Ապօնէ օլմադ իշիւն Ղալաթաւա էրմէնի Քիլիսէսի սօգաղընուա Ն . 19 իլէ մուրազգամ Սէտայը Հաղըգէթ օտասընա միւրաճաւթ օլունուր : Իլանաթըն պէհէր սըրասը իլք տէֆա 100 փարա , իբիւնճի տէֆա 60 փարա տըր : Ուղուն նէշրիյաթ իշիւն այրընա բազարլիկ օ ունուր :

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԻԱՅԻՂԼԱԹԼԸԳ ՆԷ ՏԻՐ

154 ԻճԷ ՆՈՒՄԵՐՈՒ ՊԵՐԷՆ :

3 .

Պէօյլէճէ Լայիղլաթլըդ հաղընտա քիլիսէնին Շարգ վէ Ղարպուա էսիլիտէն պէրու իթիդասըր , Վաթիդան մէճիսի գարարընա քեամիլէն մուաֆիադ օլտուղունու տէրմէյան էթտիքտէնսօղրա , չիմտի շու մուհիմմ միւթէալայը տա իտէլիմ քի , Գաթօլիք մէղհէպի գաթտէսինճէ Գաթօլիք քէլիսէսի եանըլամաղ . եանի հաղըթթը Խսանըն էօյրէթտիլի մէղհէպտէն պիւր լահղա տըշարը չըղամաղ : Շէօյլէ քի Բաբա հաղըթթըրի իշուն նէ սըրատա լայիղլաթ տէնիլ միշ իսէ , պի այնիտի գատիմտէն պէրու Գաթօլիք քիլիսէսի իշիւն իթիդատ օլունմատա իտի : Պու էմըր թապիի տիր . չիւնքիւ էկէր

Գաթօլիք քիլիսէսի եանըլապիլիւր օլսա , Ալլահ եաբուսու օլմայուպ , առնէթա ինսան իհտասաթըր ըաստէսինէ տիւշէճէյինտէն , էօյլէ պիւր քիլիսէտէ թապիյաթտան իւստիւն (գերբնական , սիւրնաթիւրէլ) գուվէթ վէ խասսիյէթ թանըմաղ տա ապէս օլուր ուտու , իմտի էն սօֆու Աալիգանլարըն տախի ֆէթվասընճա , Բաբա էրիսգոպոսլարըն հիշ տէյիլ իսէ պիւր մըգտարը իլէ պիլ իթթիֆադ (էքսէրիյէթի տախի օլմաղիսէ) պիւր մատտէյի ագայիտի տինիյէյէ մուաֆիադ եախօտ մուղայիր իլամ իտէր իսէ , օնուն պու ֆէթվասը եանըլամաղ թանըլըր . Շիմտի պիղ սիվալ իտէրիզ քի նէ սէպէպէ Գաթօլիք քիլիսէսինին լայիղլաթ օլմասը թապիի օլապիլիյօր , նէ սէպէպէ Բաբա պիւր մըգտար էպիսգոպոսլար իլէ պիլ իթթիֆադ լայիղլաթ օլմասը միւշքիւլաթ հասըլ իթմէյօր տա , եալընըղ Բաբանըն ագայիտի սըրֆ տինիյէճէ միւտէրրիսի ումումի մադամընտա վէրտիլի ֆէթվա եանըլմաղ օլմասը ագլէ մուղայիր , էմըր զայրը թապիի օլույօր : Աճապ

րապալի Թէալա պիւր ճէմիյէթէ վէրտիլի իմթիյազը , օ ճէմիյէթին բէյիսինէ այրընա վէրէմէղ մի , եախօտ վէրմէսի տահա թապիի տէյիլ մի , վէ քիլիսէնին իտարէյի մէղհէպիլէսինէ տահա էլզէմ տէյիլ մի :

Ֆիլվազը էկէր Բաբանըն ֆէթվայը տինիյէսի քէնտիլիլինտէն լայիղլաթ օլմայուպ , եպիսկոպոսլարըն բէյինտէն պաղլը օլմուշ օլսա , քիլիսէնին թանղիմի նօգստն օլմուշ օլուր , եանիյա թէմէլ պինատան , վէ պաշ վիճուտտան գուվէթ տըր . տէմէք օլուր քի էմըր թապիի տէյիլ տիր , պու եօլտա իշի տիւշիւնմէք քիլիսէյի եա պիւր չէքէ-ղլէ նաղարը իլէ պազմաղ տըր , քի հիշ պիւր Գաթօլիյին գապուլ իաէմէյէճէյի պիւր զիւլիմ տիր , եա եօգսա քիլիսէնին հիյյէթինի ագսինէ չէվիրմէք , եանիյա բէիսինի աղալարընտան մէնուլ իթմէք , թէվապի օլունլարտա բէիսին գուվէթինի աբամադ տըր , պու տա իմքեանտէն տէյիլ տիր , չիւնքիւ օլվազըթ միւէսսիսի օլան հաղըթթըր իսայը տախի իհտա իթտիլի քիլիսէյէ թապի իթմէք տէմէք օլուր , քի

պէսյիւք պիւր քիւֆր տիր : Հազրէ-
թը Խսանըն վէքիլի, միւլէքքիլի եւ-
րինէ քիլիսէնին ըհիսի եքրէմի օլուպ
էքիսգոպոսանտան գուվէթ ալմասը
պահսը հէմ մէզհէպէ հէմ ազլէ
մուղայիր տիր : Բաբանըն լայիղլաթ-
լըղընը իսթիհզայա գալգըշանլարա
տախի տէրխաթըր իտէրիզ քի էսկի
նօմոստա (հազրէթը Մուսա թարի-
խը) պու գատար բէյլամպէրլէր Բապ-
պի Թաալանըն քէրէմը մախսուսի ի-
լէ պէնիի ատէմէ պու գատար տօղ-
լուլուգլարը եանղըլմազ թարգոնէ
վազ իտէպիլմիշլէր, վէ հազրէթը Խսա
տէվրինտէ Խնճիլի շէրիֆի եազա-
պիլմէյէ ըհսուլ վէ շակիրտլէրինէ
լուհուլլահ լայիղլաթլըղ իսթիյազընը
վէրմիշ իսէ, նիչին վէ նէ սէպէպէ
իհտաս իյլէտիյի քիլիսէնին ըհիսինէ
մէրիւլ գիքը հալվէ մատտէտէ պու
քէրէմի վէրմէզ եախօտ վէրէմէզ ի-
միշ, եախօտ պէսյլէ պիւր իսթիյազա
մազհար օլմազ Ալլահ օլմազ տէմէք
օլուր ումուշ : Հազրէթը Մուսա վէ
տիկէր բէյլամպէրլէր Ալլահ մը օլ-
տուլար, հազրէթը Մատթէոս, Մար-
կոս, Ղուկաս, Յովհաննէս, քի Խն-
ճիլի շէրիֆի լայիղլաթ սիւրէթտէ
գալէմէ ալմըշտըրլար, Ալլահ մը սայըլ-
մըշ տըրլար, իսթաալընա թէօվպէ :
Պէսյլէ պիւր իսթիհզայը էտէն աճապա
նէ սէսյլէտիյինի անղլար մը : Պու-
նու աղիմ պիւր պիւհհրան կիպի իլէ-
րու սիւրէնլէր, պու սէօղլէրի իլէ
տիւնեատա հիշ պիւր մէզհէպէ գալպ-
լէրինտէ իթիպարլարը օլմատըղընը
իսպաթ իթմէզլէր մի : Նօմուր ա-
թիքէտէ քի Խրիսթիանըղըն թէաա-
րիզ վէ կէօղլէսի իտի, ըապպի թէ-
ալա Եահուտի միլլէթինէ լայիղլաթ
միւտէրրիսլէր իրաալ իտէպիլմիշ,
Մուսա կիպի, Յէսու կիպի ըհիսլէ-
րին Խարայէլ գալմընա նէշը իթտիք-
լէրի թալիմաթ, նըզամ, վէ գանու-
լար պա լութֆու իլահի լայիղլաթ

օլապիլմիշ տէ, ահտը ճէտիտտէ եա-
նիյա Խրիսթիանըղըն նէշը օլտուղու
զէման, ասլըն կէօղլէսյէ թաաքիպ
իթտիյի հէնկեամտա, պու մէզհէ-
պին ըհիսի վէ միւտէրրիսի օլան Բա-
բալարա թաալ Ալլահ պու մուալէ-
նէթի, պու իլթիֆաթը իտէմէզ մի
իմիշ :

Եա նէ իսթէրլէր Գաթօլիքիք
իսասիմլէրի, ըհիսի քիլիսէնին տին վէ
ախլազ իսուսուսընտա վէրտիյի ֆէթ-
վալար լայիղլաթ օլմասըն, քի հէր
կիւն զուհուրա կէլէն կէրէք քիլի-
սէյէ վէ կէրէք շիրքէթը ինսանիյէյէ
միւղիւրէրէթիքիքլէրի, եաղնըլըղ-
լարը վէ պօղուքլուքլարը Բաբահազ-
րէթլէրի պէր վէճհը մէմուրիյէթ
վէճհ իթտիյի զաման, գապուլ ի-
տուպ, իթմէմէկէ հէր քէս սէրպէսթ
օլտուն, կոնդակլարը, Պէլէրէ շիւհէ
թահտընա գօնուլապիլին : Ամա
պիւր թէրաֆտա Ժաննէլ տէյու
պիւր էրէթիքիք չըգարըլմըշ, տիկէր
թէրաֆտա Յէպրօնիքիք, Մաթիէլէշ,
Բաթիէլէշ վէ տահա եէվմիյէ ֆիլիզ-
լէնիպ տիւնեանըն հէր թարաֆընա
սիրաքթ իտէն եանղըլըլար փէյ-
տա օլուր ումուշ, Բաբա ումումի
մէճլիա ճէմ իթմէտիքճէ պուլըլարը
ճէրհ իտէմէմէլի, վէ չիւնքիւ ումու-
մի մէճլիստէ հէր վաղըթտա վէ հէր
սէնէտէ ճէմ օլամազ, օլ սէպէպէ
արթըզ սիւքիլթ իտիպ տուրմալը :
Եախօտ պիւր ֆէթվա սատը իտէճէք
տէ օլա, օլ ֆէթվա լայիղլաթ սա-
լըլմատըղընտան, պիւր պօրճ հասըլ
իթմէմէլի : Փէք փէք Կալլիգանլար
ղիլիմինճէ Բաբանըն պէսյլէ պիւր
ֆէթվասընա լայիղլաթ կիպի պազըլ-
մասը իչին, ճէմիի էքիսգոպոսարըն
ըհիլինէ պէքլէնմէսի լաղըմ կէլիպ
պու իսէ իճրատա տինաարլար իչին
միւշքիւլ վէ հէման գապիլիզ պիւր
շէյ օլտուղուտան, օ ֆէթվանըն
հիւքմիւ մուալլապտա գալըպ, թահ-

տը միւղաքէրէյէ ալընապիլմէլի :
Տահա պիւլթիւն էքիսգոպոսարըն
ըհիլ պէլլի օլմատը, պու ըհիլէրի-
պէյնինտէ պաղը ֆէրգլէր վար (նիւ-
անս) տէյէրէք, ուղամալը : պիւր էրէ-
թիքիլին ճէհր օլուպ օլմամասը, միւ-
քեաթէպէյէ, էֆքեարը շախիյէյէ,
միւնհասըր օլմալը : Պու իսէ ասըլ իսիւ-
սէմանըն արայըպ պուլամատըղը շէյ
Պիւր տէֆա պու էստա գօնուլտու
մու, Քիւրսիի շէրիֆ զուհուր իտէն
եանղըլըլարը իսթէտիկի գատար
ճէհր իթսին, ֆէթվալար, իլանլար
նէշը իթսին իսիւսէմա անը քէն-
լէմ եէքիւն գըյաս իտէպիլէճէք,
հիւքմիւնիւ չիւրիւտէպիլէճէք, կեահ
ումումի մէճլիսէ իսթիւնաֆ վէ միւ-
րաճաթ (արէլ) իտէրէք, կեահ
քէաֆֆէյի էքիսգոպոսարըն ըհիլին
արամայա գալգըշարազ, օարալըզ տա
եանղըլըլար, էրէթիքիք, տէօրթ
թարաֆը իսթիլա իտէպիլէճէք,
տինտարլարըն ասիհ ղէր Գաննէս, եա-
նիյա լայիղլաթ պիւր միւտէրրիս ֆէթ-
վալը օլմատըղը իչուն մէճհուլիյէթ-
տէ գալաճազ, էմանէթը տին թէհ-
լիքէյէ կիրէճէք, չար ազթարը ճի-
հանտէ պուլուան էքիսգոպոսար
չաշըրըպ նէ իտէճէքլէրինի պիլմէյէ-
ճէքլէր, իլա մէսէլէ պիւր աղ տա միւշ-
քիւլ օլաճազ օլա, թէֆթիշ ու թէ-
ճէսսիւզէ միւհթաճ օլա, էքիսգո-
պոսան ճէմիյաթը ազա օլունմազ լա-
ղըմ կէլէճէք, պու տա միւմքին օ-
լամատըղը կիպի, մէզհէպ իսուսու-
սու մուալլապ վէ միւշէվլէշ գալա-
ճազ, քի մանէվի մահվ օլմազլա
միւսապի տիր : Պիւր քէրըէ միւթա-
լա օլունմալը քի հազրէթը Խսատան
պէրու քիլիսէտէ եալընըզ օն տօղուղ
ումումի սինթա ազա օլունապիլմիշ
վէ սօն Տրիտէնդեան ումումի մէճ-
լիստէն, Վաթիգան մէճլիսինէ
տէկին թամ 300 սէնէ գատար վա-
ղըթ կէշմիշ Վաթիգան մէճլիսի իսէ

հարըսնտա մէն օլմուշ, քիմ պիլիբ պունտան սօղրա պիր ումումի մէճ լիս տահա նէ վազըթ ճէմ օլապիլէճէք, Եալընըզու 300 սէնէ միրուրինտէ պիլիլէճէ էրէթիքիք զուհուրա կէլիշ, վէ Բաբալար քեաֆֆէսինի ճէրհ իթմիլէր, վէ ումումի քիլիսէ պուֆէթվալարընա լայիլաթ նազարըլիլէ պագմըշ, էկէր պու նազարիլէ պագմամըշ օլսա, Գաթօլիք քիլիսէսի պու կիւնքիւ կիւն պինլէրճէ էրէթիքիք վէ եաղնըշըզըն իշինտէ միւշէվիլէշ զալըր ըտը: Քիլիսէյի շէրիֆի պէօյլէ պիր հալտէ խէյալ իթմէք, անըն միւշէսսիսի հազրէթը Խաա օլտուղունու ինքեար կէլմէքլէ միւսալի պիր ազիմ գապիհաթ տըր:

Նիհայէթ շունու տա իլալէ իտէլիմ, քի պալատէ զիքը իթտիլիմիլէ կէօրէ, էն սօֆու Կալլիգանլարըն վէ ասըլ Տէօլլինկէրին պիլէ ֆէթվասընճա ումումի սինօթլարըն (էքիւմէնիք) մէճիսլէրին գարարը լայիլաթ տըր: Իմտի Վաթիգան մէճիսլինտէ 600 բիսգոպոս Բաբանըն լայիլաթըզընըն գարարիլի օլմասընը միւրատ իթտիլէր, հէմ մուախարէն միւզաքէրէյէ տախի գօնուլուպ, գարար վէրիլտի, վէ Բաբա հազրէթլէրինին տախի գապուլի վէ թաստիգի իլէ քալիլէնտի: Հէմ պու գարարը Սինօթուն խարիճինտէ պուլունան քեաֆֆէյի Գաթօլիք բիսգոպոսլարը տախի գապուլ իտուպ պիլիլտիլէր օլտէրէճէյէտէք քի պէօյլէճէ պիր ճէսիմ ումումի մէճիս օլուպ, վէրիլէն գարարա նիհայէթ քեաֆֆէյի բիսգոպոսլար ըէյ վէրիպ, թէք պիր թանէսի պիլէ ծնուն մուզայիլինտէ պուլունամամսընըն քիլիսէ թէվարիլինտէ ասլա էմալի եօդ տուր տէնսէ ճայիլ տիր: Ձիւնիլիք (նիկիա) սինօթունտան պաշայարապ, Սթամպօլ, Գատը քէօյ,

Գուշ առասը, (Էֆէզօս) վէ տիկէր ումումի մէճիսլէրին քիմինտէ 70, քիմինտէ 80, 100 վէ տահա քիւլիլէթիւ բիսգոպոսլար օ մէճիսլէրին գարարընա լազը օլմայուպ, մուխալիֆէթ իթմիլէր տէյու թէվարիլի պիլէ ըրվայէթ իտէր, վէ պաղըլարընըն հալա խալէֆլէրի կիւնիւմիւզէ գառար օ մուխալիֆէթտէ տէվամ իթմէտէ տիրլէր: Պու Վաթիգան մէճիսինին գարարընը իսէ Գաթօլիք քիլիսէսի բիսգոպոսլարընըն քեաֆֆէսի տէ գապուլ իթմիլ տիր:

Տէմէք օլույօր քի, էն սօֆու Կալլիգան վէ Տօլլինկէրին պիլէ էֆքեարընճա Վաթիգան մէճիսինին Բաբանըն լայիլաթըզըն հագգընտա վէրտիլի գարար տին գայիտէսի, եանըլմազ պիր սահիհիլէք սայըլմալը տըր, եօգսա Գաթօլիք քիլիսէսի թէքմիլէն եանըլմալիլը տէմէլի, քիլիսէյի թէմէլինտէն չիւրիւթմէլի, տիւնեատա տօղրու պիր մէզհէպ օլամազ տէյուպ պիլթմէլի:

Իշթէ Բաբանըն լայիլաթըզըն գարարընը գապուլ իթմէյէն իսմէն Գաթօլիքլէր, Գաթօլիք քիլիսէսինին ումումի (էքիւմէնիք) սինօթլարընըն եանըլմալընըն, վէ պէօյլէճէ Գաթօլիքլէրի, վէ հաթտա մէզհէպ պիւսպիլթիւն ինքեար իթմէլի տիրլէր:

Ձիւնքի էկէր քի քիլիսէճէ ումումի մէճիսլէր եանըլապիլը տէյու դըյաս իտէճէք օլուր իսէլէր, Գաթօլիքլէրի առէթա վահի վէ տիւնեէվի պիր իհտասաթ սըրասընա գօյմուշ օլաճագլարընտան, էօյլէ պիր քիլիսէսին տէ թալիմաթըն մէզհէպ տէյու իման կէթիլմէտէն իսէ, անը թէրք իթմէլէրի տահա զիյատէ ագլէ մագրուն օլուր, եօգսա իլմի մանթըգա գարըն պիր պիրինէ միւթէնազըս պահա գապուլ իթմէյէ մէճպուր օլուրլար, վէ պուլուն պիր գա

թօլիք գապուլ իթմէտիքտէն պաշգա հէր հանլը մէզհէպտէն օլուր իսէ օլսուն, եէթիլիք քի ագլ ու պասիլէթի օլան պիր առէմ գապուլ իտէմէզ: Ձիւնքի Վաթիգան մէճիսինին ումումէն վէրտիլի պիր գարար եաղնըշ օլապիլիք վէ ըէտտ օլունապիլիք իսէ, պի այնը հագկըն ծնտան էվիլէլ ագտ օլունան 18 ումում սինոդլարըն գարարընա իման կէթիլմէք տախի ճայիլ օլամազ: Էկէր մէճիսլէրտէ ումումիլիք արանըր իսէ, Վաթիգան մէճիսի պուլնլարըն ինտինտէ էն մուզազամը տըր, էկէր էֆքեար վէ ըէյ պիրիլիք արամազ իճապ իտէրսէ, պու խուսուստա տա տախի Վաթիգան մէճիսի ախէրլէրինէ ֆայիգ պուլունմուշտուր: Իմտի եա Վաթիգան մէճիսինին տախի գապուլ իթմէլի, եա եօգսա անտէն էվիլէլ ագտ օլունան 18 ումում սինոդլարը տա ըէտտ իտիւպ, Գաթօլիք քիլիսէսինտէն խուրուճ իթմէմէլի: Նէ հագգ իլէ Ձիւնիլիք Սինոդունուն գարարընա գարըն կէլէնլէրէ էրէթիք, ըէֆաղը թէսմիլէ իթմէլի, նէ հագգ վէ սէլահիլէթ իլէ Գատը քէօյ (Քաղկեդոն) Սինոդունու գապուլ իթմէյէն Էրմէնիլէրի, քիլիսէտէն տըշարը իլան իթմէլի տէ, Վաթիգան մէճիսինին ըէտտ իտէնլէրէ կէլինճէ, պէօյլէ տէ եինէ Գաթօլիք գալընա պիլիք, պուլունմէզհէպէ պիր սէքթէ կէթիլէճէյի եօդ տուր տէյու պահա իթմէլի, նիշին իքինճի Ձիւնիլիք Սինոդունու դապուլ իթմէյուպ, աղիլ թասվիլըլէրէ իպատէթ իթմէք ճայիլ տէյիլ տիր տէյէնլէրէ էրէթիք տէմէլի, վէ Վաթիգան մէճիսի ումումիսինին գարարընա կէլինճէ, ծնա մուխալիֆ օլանլարա ասըլ էսկի Գաթօլիք, վէ մէզհէպի զիւտտէ սագլայան պուլնլար տըր կիպի սաչմա սաբան մէգալաթա կիրիլմէլի, եա 18 ումում

Սինոդարըն տա հիւքմիւ քէնէմ-
հէքիւն վէ հիշ տիր, եա եօգսա
Վաթիգան մէճիսինին տէ գարարը
այնի անէրինքի կիպի ճարի վէ շէ-
րի տիր: Խիւլասայը քէլամ, էկէր
գաթօլիք քիլիսէսի պիր իհտասաթը
իւհի իսէ, ագայիտի տինիյէտէ
հանըլամազ իսէ, Վաթիգան մէճի-
սի տէ հանըլամազ: Վաթիգան մէճ-
իսի հանըլամազ իսէ, բարանըն տին
վէ ախլազ խոսուսուսուտա լայիլլաթ
օլմասը գարարը տա հանըլամազ օլ-
մասը էմրի թապիի տիր, վէ պու-
պէօլլէ օլտուգտա, եա Բաբանըն
ֆէթվայը տինիյէտէ վէ ախլազիյէ-
տէ լայիլլաթ օլմասընը գապուլ իթ-
մէլի, եա տա գաթօլիք քիլիսէսինին
հանըլամազ օլտուղունու ըէտտ իտիպ,
օնու թէրք իթմէլի, պու իքիսինին
արասընտա պիր օրթա եօլ եօգ տուր
վէ օլամազ:

Տէվֆէ:

Ա.Հ.Վ.Ա.Ը. Է.Վ.Ր.Ո.Ր.Ա.

Փրանսա վէ Բրուսիա պէյնինտէ
մուսխիարէն վուգու պուլան մու-
հարէպէ էսնասընտա, Իրլանտալլար
էօթէտէն պէրու Փրանսըլլար իւղէ-
րինէ օլան մուհապպէթի քեամիլէ-
լէրինի պիլ իպրազ վէ ինսանիյէթ
վէզայիֆինի քէմալի իլէ իֆա իտէ-
րէք, մուհարէպէյի մէգքիւրէ էսնա-
սընտա քէնտի ֆազըր վէ զարուր
հալլէրինին հուսուսուսու թէճա-
վուզ պիրլէ, ճէսիմ մէպլաղլար թօր-
լայուպ Փրանսըլլ մէճրուհէյնինին թէ-
տափիսինէ իյանէ իթտիքլէրինէ մու-
գապէլէթէն, քեաֆֆէյի զաղէթա-
լէր պէյանի թէշէքքիւր իյլէտիքտէն
մաստա, մախսուսէն թէշէքիլ օլուն-
մուշ օլան պիր գօմիթէ վէքեալէ-
թէն իֆայի մէրասիմի շիւքրանիյէթ

իյլէմէք իւղրէ, պիզզաթ Գինկաթօլ-
նա վէ անտէն Տուպլինէ, վէ անտէն
Լիմէրիգէ վէ անտէն տալի Բօրք
շէհրինէ աղիմէթ իտիւպ էտայի մէ-
մուրիյէթ իյլէմիշ իսէ տէ, Իրլան-
տալլար Փրանսըլ վէքիլլէրինէ վէր-
տիքլէրի պիր զիյաֆէթտէ էմրի պա-
սիրէթէ մուզայիր պիր հարէքէթլէ,
Գրալիշանըն սաղլըղընա թէքիֆ օ-
լունան սլաուէյի թահքիւր ալէամէթի
օլան ըսլըդ շամաթալարը իլէ նուշ
իյլէմիշ օլտուգլարընտան, հէրնէ գա-
տար Փրանսըլ զաղէթալէրի օլ կիւն-
տէն պէրու մէգքիւր հարաքէթէ
գարշու բրօթէսթօ իթմիշլէր իսէ
տէ, Ինկիլթէրրատա կէօնակէօն
զիւլիւմլէրէ սէպէպիյէթ վէրիպ,
պէօլլէճէ Փրանսանըն Ինկիլթէրրա
իլէ օլան միւնասէպաթընըն կիւն պէ
կիւն գափիլէշմէսի խոսուսուսա
տայիր օլան արղուսուսա գարշը, Իր-
լանտալլարըն քէնտու միսաֆիրլէ-
րինին մէվճուտ օլտուգլարը հալտէ,
տէրլէր պաղը Փրանսըլ զաղէթալէ-
րի, լաղըմ կէլէն նէզաքէթ ու մի-
նասիպէթի ունուտարագ, Փրանսա
իւղէրինէ մին զայրը հաղգ շիւպէն-
լէրէ զահիպ օլունմայա մուճիպ պիր
հարաքէթը նապէճատէ պուլունմուշ
լար տըր: Ինկիլթէրրատա վաղապի
մէգքիւրէ հաղգընտա ճէրէյան իսէն
զիւլիւմլէրէ պիր տէլիլ օլմագ
իւղրէ Թայմըլ զաղէթալարըն պիր
ճիւմլէսինի պէր վէճհի աթի տէրճ
իտէրիլ:

« Փրանսըլ վէքիլլէրինին վու-
գուր աղիմէթի, էօլլէ զէվաթտէն
վէ էօլլէ վաղապէրտէն թէրքիպ օ-
լունմուշ տուր քի անա աղըր պիր
մանէա վէրմէյէ մուճիպ օլմագտա
տըր:

« Պու աղիմէթ մատտէսի տէյիլ
քի Իրլանտա միլլէթի թէրաֆընտան
էտա օլընմըշ օլան խըտէմաթէ մուգա-
պէլէթէն միլլէթճէ էտայի շիւքրանի-

յէթ, իլլա պիր բօլիթիքա նիյէթինէ
եանի պաղըբարթ իլէրինսէրկէրտէլէ-
րինին թէէսիրինի թէզայիւտ իթտիր-
մէք վէ անլէրին հարաքեաթընա պիր
էհէմիյէթի ալէնի վէրմէք նիյէթինէ
մէպնի թէրթիպ օլունմուշ տուր:

« Մէգքիւր իֆայի մէրասիմը շիւքրա-
նիյէթ խոսուսուսուսու միւրէթթիպ-
լէրի մէմուրիյէթ մէգքիւրլէյի տէր-
իւհտէ իտէնլէրի, գրալիյէթէ ճա-
րի օլան հիւսնիւ գապուլիյէթ իլէ
ճիւմհուրիյէթէ մախսուս օլանը իմ-
թիտալ իթմէյէ վէ քէնտու իֆատա-
թը շիւքրանիյէլէրինի Փրանսա թէ-
րաֆընտան պէյան իյլէմէք պէհա-
նէսի իլէ Ինկիլթէրրայա գարշը պիր
հարաքեաթը խասիմանէ իճրա իթ-
տիրմէյէ ալէթ իթմիշլէր տըր: »

Պու քէյֆիյէթ հաղգընտա Կն-
կիլթէրրատա վաղը օլան զիւլիւմ-
լէրէ պիր գաթ տահա թաղվիյէթ
վէրէն, Իրլանտա զաղէթանարընըն
աթէշէ եաղ տէօքէրէք վաթանբէր-
վէրլիք հուսուսուսուսու թէճալուզ
իտէն ճիւմլէլէր իլէ Փրանսա վէ Իր-
լանտա մէյանէսինտէ մինասէպաթը
տօպթանէնին, իքի էհալի պէյնինտէ
Ինկիլթէրրայա գարշը պիր իթ-
թիֆաղը խաֆիյէ վուգու պուլ-
մուշ տուր կիպի, եէնիտէն իպգա
օլունմուշ օլտուղունու նագշ ու պէ-
յան վէ մէտհ ու սէնալէր օղու-
տուգլարը մատտէսի իսէ տէ, պիլ-
ճիւմլէ Փրանսըլ զաղէթալարը մէգ-
քիւր զիւլիւմլէրի մուֆասալէն վէ
շէտիտէն ճէրհ իյլէմէքտէ տիրլէր:

« Փրանսանըն միլլէթ մէճիսինէ
խիթապէն, մուսխիարէն քէնտուսի-
նէ ճիւմհուրիյէթ ըէյիսլիյի մէմու-
րիյէթինին թէվճիհ ու իհալէ օլուն-
մասընա տայիր Մ. Թիէրին իրապ
իյլէյուպ իլուլու էֆրէնճի իպթիտա-
սընտա վուգու պուլան մէճիսիմէգ-
քիւրին աղտինտէ գրաաթ օլունան
թէպլիղաթըն մէալը ըէսմիսի միւ-

թալապայա շայան պուլունուղունտան,
թերճէմէսինի ճայիզ կէօրմիւշիւզ
տիւր:

« Միլլէթ մէճիսի բէիս էֆէն-
տիսինէ :

Բէն էֆէնդի :

Պէնիմ թէպիլիզաթը էվլէլիմին
մաալի մախսուսէսի, եալընը միլլէթ
մէճիսի ինտինտէ թէրճիւմանըզ
սըֆաթը իլէ, ճիւմհուրիլէթին մէ-
մուրիլէթի բէֆիսսընը վէ պա խաւ-
տուս հազզըմտա օլան էմնիլէթի ա-
զլմէսինին պիր եէնի տէլիլինի թէվ-
ճիհ իլլէմիշ օլտուղու հազզընտա,
թարաֆըմտան իֆայի շիւքըանիլէթ
իլլէմէնիլի բէճա իթմէք խուսու-
տունա մէրպուլթ սուր:

Եկէրչի էմնիլէթի մէզքիւրէյէ
քէմալի իլէ հայիզ օլմագ իչիւն մէ-
նաֆիի ումումիլէ քեամիլէն էտայը
ֆէտաքեարլըզ քեաֆի իսէ, անա լայը-
զըմտիմէյէ միւթէճասըր օլուպ հաթ-
թա միլլէթ մէճիսինին ճիւմէ բար-
թիլէրինէ, հիւքիւմէթէ պիր ազիմ
գուվլէթ տահա իթա իտիւպ, էյու-
ճէլլէրին իճրաաթը իչիւն, պէօյ-
լէճէ վասի թարիլլէր թէհիլէ իթ-
մէք նիլլէթի իլէ, պազը մատտէլլէր
հազզընտա եէքտիկէրինի թէֆրիք
իսէպիլէն էֆքեար մուպայէնէթինի
ուսուլթմուշ օլտուղլարը իչիւն պէ-
յանը թէշէքքիւր իտէրիմ:

Մէճիս էմին օլմայը տըրքի,
քէնտուսինին նիլլէթ ու պագասը իլէ
քեամիլէն պիլ իթթիհատ, պիշարէ
վէթանըմըզըն եարէլլէրինի մէրհէմ-
լէմէյէ վէ միւմըին օլտուղու մէր-
թէպէ պիր ան էվլէլ անը սէրպէսթ,
էյուճէ իտարէ օլունմուշ, տախիլէն
վէ խարիճէն միւսլիհ, էճնէպի հիւ-
ճիւմէրինտէն խալի վէ պիթթախ-
սիս, իքի տիւնեանըն միլլէր ումու-
միսինին հուպալ ու բայէթինի ճէլպ
իտիճի պիր հալէ վաղ ու թահվիլ

իթմէյէ ճահտ ու իգտամ իտէճէ-
յիմ :

Իլթէ պու օլաճող տըր ճահտ
ումէսայիմին նիլլէթը գալիլլէսի, վէ
էկէրչի մէճիս վէ պէն մագսէտը
մէզքիւրէ հիւսնիւ մուաֆագըլլէթ
պուլմայա վէ հիշ տէյիլ իսէ եագ-
լաշմայա միւսէսէր օլապիլաիլիմիզ
սուրէթտէ, մէմուրիլլէթիմիլին խի-
թամընտա, մէմալիքիմիլին պիլա
խէվֆ հուղուրունա չըզըպ, պիզէ
թէսլիմ իլլէմիշ օլտուղու ամանէթը
մուգատտէսէյի պիլա գուսուր իյա-
տէ իտէպիլլէճէյիմիզ պէյանտէն
միւթաթընի տիր:

Թէպիլիզաթըմը իսթմ իլէ, էօ-
թէտէն պէրու նայիլ օլտուղումմու-
ավէնէթը ալիլլէրինէ էտայի թէ-
շէքքիւր վէ բայէթը մուհիպպանէ-
մի տախի հիւսնիւ գապուլ պույուր-
մանըզը իսթիւրճա իլլէրիմ:

Պրահա ճիւմհուրիլէ թէյի-
Ս. Թիլի

— Ս. վուսթրիա վէ Բրուսիա հազ-
զընտա ճէրէյան իտէն բօլիթիգա,
պիլ ճիւմէ Էւրոքա զաղէթալլէրի-
նին միւթալէա վէ միւպահասաթընը
մուճիպ օլմուշ տըր, անլէրաէն պի-
րի, իքի իմքէրաթօրլարըն պէյնինտէ
վաղը օլան միւլաղաթը թահթը միւ-
զաքէրէյէ ալարադ, վէ տայըր զաղէ-
թալարըն պէյանաթընա մուղայիլ օ-
լարադ, իմքէրաթօրանը միւշարիլլէյ-
հիւմիւն միւլաղաթընըն աղըր պիր
մատտէյի միւնթիճ օլմատըղընը պէ-
յան իթտիքտէն մատտա, Ս. վուս-
թրիա իմքէրաթօրունուն նաղար ու
տըզգաթընը ճէլպ իլլէմիշ օլան Ս.
վուսթրիա օլտուսունուն պիր աորլ-
զատէկեան թաղըմը, տէր, տահա
1866 սէնէսի մուհարէպէսինի խա-
թըրտան ֆէրամուշ իթմէմիշ, վէ է-
կէրչի Ս. վաննեա 1870 սէնէսինտէ
մուհարէպէսին իսթիտայի զուհու-
րինտէ, Պրահա իւղէրինէ աղիմֆիւ-

թուհաթլար իթմէմիշ օլսայըտը, պէ-
հէմէհալ մէզքիւր օրտու վէ մէզքիւր
թաղըմ, Ս. վուսթրիա հիւքիւմէթինի
Ս. վաննեանըն տիւշէնլէրի թարաֆը-
նա ճէլպ իտէճէքլէր իտի, վէ իլթէ
Ս. վաննեա օրտուսու թարաֆընտան
մուհարէպէսին իսթիտաթընտան պաշ-
լայարադ իճրա օլունմուշ օլան օլ ա-
զիմ ֆիթուհաթլար ըտըքի, Ս. վուս-
թրիտա պուլունան մուհարէպէ
թարաֆտարանընը նիլլէթլէրինտէն
վաղ կէշմէյէ սէպէպ օլմուշ տուր
տէյու պասթ ու պէյան իտէր:

Մէզքիւր իքի տէվլէթլէրին
բօլիթիպսընա տայիլ վուգու պու-
լան միւթալէաթտան անլաշըյօրքի
անլէրին ահվալը հաղըրէսի, իլլէրու-
տէ հիշ պիր թարաֆ հազզընտա պիր
աղըր վաղաանըն զուհուրինէ տայիլ
թէհտիտի եօգ տըր, վէ անլէր շիւ-
տի քեաֆֆէյի Էւրոքա տէվլէթլէրի-
նէ իպրաղ իթմէք իսթէրլէրքի Ս.
վաննեա վէ Ս. վուսթրիա 1866 սէ-
նէսի, միւտտէթի զըստա օլմուշ օլան
մուհարէպէսինի եէքտիկէրինին ահ-
վալընա էյուճէ միւթէվաղըք օլմայա
պիր վատըթա մագամընտա տուտ ի-
տուպ, շիմտի տախի պիր վաղըթ
պիրպիլլէրինի գալիլլէ պիրլէշտի-
րէն վէ անընլա Էւրոքա մուվաղէնէ-
ոինէ մուավէնէթը քէսիլլէյի մուճիպ
թէվարիլտէն պապը թէմէլ իւղէրի-
նէ եէրլէշուպ իթթիֆագ իթմէյէ,
վէ հէր կէճնա պուզղ ու տուավէթ
սէպէպլէրինի օրթատան գալարըրուպ,
հէր պիրի քէնտի գուվլէթինին կիւն
պէ կիւն թէզպիլլէտ պուլմաթընա
ճահտ ու իգտամ իթմէյէ գալար
վէրմիլլէր տիր:

— Խայլի վաղըթտան պէրու-
Էւրոքա տէվլէթլէրինի վէ էզհանը
էշըր բօլիթիպսըր մէշղուլ իթմէքտէ
օլան Ս. վաղաթա մէտէլլէսինին հալլ ու
թէսլիլլէսի զըմընտա պէշ նէֆէր
աղտտան միւրէթթէպ պիր սուր:

գօմսիօնու թէչքիլ օլունուպ, անա
իհալէ օլունմասընա գարար վերիմիշ
տիր :

Մէղքիւր պէշ նէֆէր աղալարն
պիրի Խնկիլթէրրա Գրալիշասը, վէ
տիկէր տէօրթ նէֆէրի տախի Միւճ-
թէմէայի Ամէրիգա րէիսի, Խթալիա
Գրալը, Պրազիլ Իմբէրաթօրու վէ
Զվիշէր իթթիհատը րէիսի թարաֆ-
լարընտան ինթիխապ օլունուպ,
ձէնօվատա ազտը թէճէմմիւ իաէ-
ճէք տիր :

— Մ. տը Պիզմարգըն Մէմէ-
թէթէյնին մէսալիհը զաթիյէսինտէ,
տէվլէթը Ալիյէնին թէվասսիւթիւ-
նիւ թալէպ իյլէմէսի նէ մագսէտէ
մէպնի օլտուղունտան պահս օլուն-
տուգտա, էկէրչի Սլէմանեանըն
պաշ վիւքէլասը Բումէլի աէմիր Եօլ
խաթիգրազընըն խահիշկէր միւշթէ-
րիլէրինտէն պիրի տիր տէյու զանն
օլունուր իսէ, Ավուսթրիայը անընլա
շու շիմտիքի հագրգաթէն մալիյէճէ
օլան մէսէլէտէ Բրուսիա իլէ պիր-
լէշմէյէ մէճպուր իթմէք սէպէպինի
էլտէ իթմիշ տիր :

Լաքին Մ. տը Պիզմարգըն քէն-
տու նիյէթը աթիյէսինէ իրմէսի պիգ-
ճէ քէք մէճհուլ տըր, զիրա հէր
նէ գատար տախի Բուսիա, տէվլէթը
Ալիյէ իւղէրինէ էյու նազար իլէ
պագմազսա, Եինէ Պապը Ալինին
ուսուր ու խուսուսու իւղէրինէ թէ-
տիր գազանմագ իչուն Ալէմանեայա
մուսվէնէթ իթմէսի մուհալ գապի-
լինտէն տիր :

Մ. տը Պիզմարգ հիւսնի րիզասը
իլէ Բումէլի տէմիր Եօլլար իսթիգրա-
զընտան տօլայը օլան մաթլուպա-
թընտան վաղ կէշմէյէ գոյըլ տըր,
էկէրչի Շարգ մէսէլէսինտէ Բրու-
սիայա պէօյիւք պիր բայ վէրիմէք
իչուն պիր Եօլ պուլաճագ օլուր ի-
սէ, վէ քէնտի պու նիյէթինէ Խնկիլ-
թէրրանըն սիւքիլթիւնտէն թէշվիգ

օլունմագտա իսէ տէ, տէվլէթը մէղ-
քիւրէնին իլք գըմըլտանըշտա, ույ-
գուսունտան ույանաճաղընա շէքք ու-
շիւպհէ Եօգ տըր :

ԵՍՊԱՊԸ ՍՍՀԻՀԷ ՎԷ ԱՍԼԻ ՅԷՅԻ ՄՈՒՀԱՐԷՊԻ

154 ԷՆՅԷ ՆՈՒԻԴԷՊԷ ԳԷԴԷ

Թէրաֆը ախէրտէն տախի իմ-
բէրաթօր Նաբօլէօն գաթի մուս-
մէլէ իլէ ասլա մուհարէպէ արզու-
սինտէ տէյիլ իսի, չիւնքի պիր մու-
հարէպէտէն նէշաթ իտէճէքմէշագ-
գաթ վէ Եօրկունլուղա գարչը Գօ-
յաճագ գատար վիճուտինին թէ-
համմիւլիւ Եօլ իսի, հաթթա 1866
թարիխինտէ պիլէ, Բրուսիանըն
թէվլիի մէմալիք իյլէմէսինէ սիւ-
քիւթ իթմէսի իլէ, Ֆրանսանըն պիր
ազիմ գըմընըն խաթընը քէսպ իթ-
միշ օլտու : Քէզալիք 1866 սէնէսին-
տէ, վուգու պուլան Սատովա մու-
հարէպէսի էսնասընտա, Ֆրանսանըն
պի թէրաֆլըղը գապուլ իթմէսինէ
մուգապիլ, Բրուսիա թէրաֆընտան
մէվճուսագճէնին թէտիյէ ու թէսլի-
յէ օլունմատըղըն կէօրտիւ իսէ տէ,
թէհամմիւլ իթտի :

Նիհայէթ իւլէմը ԼօրտԳլարէնտըն
վասէթասը իլէ, Բրուսիայաթարաֆէյ-
նին թէրքի սիլահ իթմէսինի թէքլիֆ
իյլէմէսի մահալա պիր միւսալէհայի
տալմէ արզուսինտէն նէշաթ իթմիշ
պիր քէյֆիլէթ տիր, վէ Գլարէնտը-
նըն տախի պու միսիլիւ պիր թէք-
լիֆին իճրասընը աէրիւհաէ իյլէմէ-
սի, իմբէրաթօրուն պու թէքլիֆի-
նին տէրէճէյի խիւլուսինի րանա
պիլտիյինտէն նաշի իտի, Բրուսիա
թէքլիֆի մէզպուրի տախի գապուլ
իթմէտի : Նիհայէթ էկէր իմբէրա-

թօր մուհարէպէ էֆքիարընտա պու-
լունմուշ օլա իտի, Բրուսիանըն Բը-
րալա ահտնամէսինին թահմիլ իյլէ-
տիկի պօրճլարըն իճրա իթմէմէսի
հէր տայիմ քէնտուսինէ պիր վասէ-
թայը մուհարէպէ օլապիլի իտի :

Էսպապը մէշրուհէտէն միւսթէ-
պան օլտուղու վէճհ իւղէ, Բրու-
սիանըն պիր մուհարէպէյէ սուրէթը
գաթիյէտէ գարար վէրմիշ օլտու-
ղունու ֆէհմ իյլէտիքլէրինտէ, իմ-
բէրաթօր վէ վիւքէլայի տէվլէթ,
տէր հալ իլանը հարպ իթմէյէ մէճ-
պուրիլէթ կէօրտիւլէր : Ֆրանսա ա-
հալիսինէ կէլինճէ հանի ասըլ Ֆը-
րանսըղ միլլէթինին արզուսի, մահ-
լա իպգայը սուլհ իտի, վէ պունուն
տախի պէօյլէ օլտուղունա, Եալը-
նըղ Գօնթ Պիզմարգըն շահատէ-
թի քէաֆի տիր : Մուսայիլէյհ
գօնթ, Ֆրանսա էհալիսինին էմէլ ու
արզուսի միւսալահա վէ մաթլուպ-
լարը անճագ ասայիլի ուսումիլէ օլ-
տուղունու թագրիւր ու պէյան իյլէ-
միշ տիր :

Ֆրանսա տէվլէթինին հէրչի
պատապատ մուհարէպէ էֆքիա-
րընտա պուլունտուղունու թաստիգ
ու իսպաթ իչիւն, Մ. Բունէին իմ-
բէրաթօր Նաբօլէօն տէօրթ սէնէ-
տէն պէրու մուհարէպէյէ հաղը-
լանմագտա տըր, տէյու սէօյլէտիկի
քէլամէ վիք զիյատէ էհէմմիլէթ
վէրտիլէր : Պագաթ Բրուսիանըն Ա-
վուսթրիա իմբէրաթօրուղունու,
հալը հաղիմէթէ իլգասընտան սօղ-
րա, Ֆրանսանըն տախի թէտարի-
քէաթը հարպիլէյէ մուպատէրէթ
իյլէմէսի, աճէպ քէարի ագըլ տէյիլ
մի տիր : Խնկիլթէրրա տախի շու մի-
րուր իտէն տէօրթ սէնէ միւստէթ
զարֆընտա Ֆրանսայա իմթիսալ իյ-
լէմիշ տիր, վէ մուհարէպէտէն իճ-
թինապ իթմէնին պիր թանէճիքԵօ-
լու, տայիմա մուհարէպէ իթմէյէ,

հազար պիր հալտէ պուլունմագ տըր տէյէրէք, իթտիյի թէտարիքեաթը փաքէ չըգարմը տըր :

Շիւպհէսիզ Նաբօլէօն տախի ճէմիի Ֆրանսըղլար միսիլլիւ, Բէնօ հուտուտլարնա հասեթքէշ իտի իսէ տէ, հիշ պիր զէման վէ մահալտէ էյալթը մէգպուրէնին ճէպրէն զապթ ու զասպը հագղընտա պիր էֆքեարա զահիպ օլուպ, հիշ պիր կէօնա վէսվէսէ իպրազ իյլէմէմիշ տիր, քէգալիք սանտալիի սալթանաթընըն թէհիքէլի պիր հալտէ պուլունտուղունու հիսս իլէ, զուվվէի հիւքիւմէթինին իպգա վէ թէգէիտինէ պիր մէտար պուլմագ էֆքեարը իլէ Նաբօլէօն մահարէպէյի թէճվիզ իյլէմիշ տիր տէտիլէր :

Լաքին պիր քէրրէ հալի բէրիշանիյէթ զուհուրի իլէ քէմաքեան խարապիյէթինի մուճիպ օլաճաղընը պիլիւր իտի, վէ մէյտանը մուհարէպէյէ ազիմէթ իթմէք իւզրէ, Բաւրիզտէն մուֆարէգաթը էանասընտա իյրատ իյլէտիլի պիր պէյաննամէտէ, մուհարէպէնին սիւրէթի նէթիճէսինտէն միւսթէրիճ օլմատըղընը աշիքեարէն իֆատէ իյլէմիշ տիր : Թէրաֆը ախէրտէն, պու միսիլլիւ պիր հագարաթա նազարը պիգայտի իլէ պագմագ տախի քէնտի սիլալէսին մէվճուտիյէթինի ինքեար պիրլէ, սուրէթի տայիմէտէ մահվ ու նապուտ իթմէք տիմէք օլտուղունու ֆէհմ իյլէմէք լաղըմ իտի իսէ տէ, օրտուսունսն ահվալինէ տախի աշնա օլմամասընտան տօլայը ալտանարագ, պիր զըսմը սաղիլին էֆքեարընա իսթիսալէն կէրէք քէնտի շախսընըն վէ կէրէք ումուճ մէմլէքէթինին իւղէրինէ հալը սէֆալէթ վէ խարապիյէթի տալէթ ու ճէլպ իյլէտի :

Տէւֆ

Թ Է Վ Ճ Ի Հ Ա Թ

Մէսնէտը ճէլիլ Սիփէհալարի Եէմէն վալիսի սապըգ տէվլէթլու ութուֆէթլու էսատ բաշա հագրէթլէրինէ :

Պահրիյէ նազարէթի խաղինէյի խասսա միւշիւրի սապըգ տէվլէթլու Ֆէրիտ բաշա հագրէթլէրինէ :

Ումուրը Խարիճիյէ նազարէթի ճէլիլսի պա ըիւթպէյի սամիայի վիւզէրաթ վէ միւշիւրի, խարիճիյէ միւշիւրէշարը սապըգ ութուֆէթլու Սէրվէր էֆէնտի հագրէթլէրինէ :

Թիճարէթ նազարէթը ճէլիլսի իլալէթէն ումուրու նաֆիա նազըրը տէվլէթլու Լթհէմ բաշա հագրէթլէրինէ, մէմուրիյէթը սապըգաար իւհտէսինտէ գալմագ իւզրէ :

Խաղինէյի խասսա միւշիւրիյի էվգաֆը հիւմայուն նազըրը սապըգ տէվլէթլու Քէմալ բաշա հագրէթլէրինէ :

Շգօտրա վալիլիյի ֆէրիգանը քիրամտէն սաատէթլու Մուսթաֆա բաշա հագրէթլէրինէ :

Զապթիյէ միւշիւրիյէթի ճէլիլսի ֆէրիգանը քիրամտէն սաատէթլու Սըրիֆ բաշա հագրէթլէրինէ :

Եէմէն վիլայէթի վալիլիյի պա ըիւթպէյի վիւզէրաթ վէ միւշիւրի ֆէրիգանը քիրամտէն Եէմէն տէ պուլունան ֆըրդայի ասքէրիյէ զօմանտանը սաատէթլու Սհմէտ Մուսթար բաշա հագրէթլէրինէ թէվճիս պուլըրուլմուշ տուր :

Մ Ի Ի Թ Է Ն Է Վ Ի Յ Է

Բուսիա սէֆիրի ճէնէրալ Ինեաթիէֆ ճէնապլէրի կէչէն բաշար կիւնիւ սէֆարէթիսանէ պաշ

թէրճիւմանը Մ. Մնու ըրֆագաթընտա օլտուղու հալտէ Պէպէքտէ քեալին սահիլիանէյի հագրէթը Սէտալէթբէնահիյէ ազիմէթ վէ զաթը Սէտարէթբէնահիլէրի իլէ թուլ միւստէթ միւլաղաթտա պուլունմուշ տըր :

— Մա թէէսսիւֆը ազիմէ պէյան իտէրիզ քի տէվլէթլու Գըպըրը Մէհէմմէտ բաշա հագրէթլէրի պիր միւստէթտէն պէրու տիւշար օլտուղու խասթէլիքտէն աղատէյի կիրպան իտէմէյուպ կէչէն բէնչէմպիհ ախշամը իրթիհալը ազմի տաըր պագա իյլէմիշլէր տիր :

Միւթէվէֆայի միւշարիլէյի հագրէթլէրինին նաաշը, ֆէրտաար կիւնիւ վաբօրու մախսուս իլէ Սիրքէճի իսկէլէսինէ վէ անտէն քաֆֆէյի վիւքէլայի ֆիխամ հաղարաթը մէվճուտ օլտուղլարը հալտէ, Եէնի ճամիի շէրիֆ էկէթթիւրիւլուպ վէ օրատա բահմէթ տուալարը օգունտուղտան սօղրա Մուլթան Մահմուտ թիւրպէսի ճիլսըրնտա մէտֆէնը մախսուսինտէ տէֆն օլունմուշ տըր :

Միւշարիլէյի հագրէթլէրի 1810 սէնէսինտէ Գըպըրը ճէզիրէսինտէ թէվլէլիւա իթմիշ վէ 61 սինինտէ վէֆաթ իթմիշ տիր :

— Շգօտրա ճանիպինտէն Աղոթօտու էֆքէնճի 29 թարիիինէ տէկին ալունան հալաաթիսաթըն մէալինէ նազարէն, շէհըր մէղքիւր ապիլը հալտէ պուլունմագտա իոէ տէ, Եէնի ույղունսուղլուքլարըն զուհուրինտէն խէֆվ օլունմաքտա տըր :

— Իւսիլիւտարտան Իզմիտէ գաւտար թէմուրիտ օլունմագտա օլան տէմիր եօլ խաթթընըն ինշա ու աւմէլէաթընա իգտամաթը վաֆիրէ իլէ տէվամ օլունմագտա օլտուղու հէր թարաֆտան իշիտիլմէքտէ տիր :

Մէղքիւր Եէնի խաթթըն մէրքէզի մախսուսը Հայտար բաշանամ

մահալուէ ինչա օլունմասը մուսամ-
մէմ պուլունտուղունտան, մահալը
մէղըրը իսկէլէսինին թամիրի խու-
սուսու տալսի հիւքիւմէթի սէնիյէ
թարափընտան մուգարրէր տիր:

— Բուժ բաթրիյինին ինթիսա-
պը իշու Ֆէնէրտէ թէչքիւ օլուն-
մուշ օլան մէճիսը ինթիսապիյէ
թարափընտան վուգու պուլան միւն-
թէիսիպ գանտիտալարըն էսամէսի
մուսախարէն մազամը Սէտարէթէ
թագալիմ օլունմուշ իսէ տէ, Ալի
բաշա հազրէթլէրինին վէֆաթը վու-
գուինէ մէպնի հէնուզ թահթը թէ-
ղէքքիւրէ ալընմամըն օլուպ, գարի-
պէն զաթը Սէտարէթէնահիլէրի
թարափընտան էսամի մէղքիւրէնին
բիշնաղարը տըղգաթա ալընաճաղը
մէմուլ տըր:

— Զապլիյէ նէղարէթի միւսթէ-
շարըղը Նաֆիա նէղարէթի միւսթէ-
շարը սապըգ սաատէթլու Աալի պէյ
էֆէնտի հազրէթլէրինէ թէվճիհ
պուլըրուլմուշ տուր:

— Զաթը հազրէթի Վէքեալէթ-
բէնահիլէրի բաղար իրթէսի կիւնիւ
մապէնը Հիւմայուն, ճանիպը ալի-
սինէ պիւ աղիմէ հուզուրու մուսալի-
մէվթուրու հազրէթը Շահանէյէ տու-
խուլ շէրէֆինէ նայիւ վէ պիր գաշ
սաաթ ումուրու մէհամը տէվլէթճէ
շէրէֆսաաթը օլան պաղը իրաաէի վէ
ավամիրի հազրէթը Միւլիւքեանէյի
իսթիմա իլէ պապը Ալիյէ ավաթի
իտուպ Շուրայի տէվլէթ վէ տիվանը
ահքեամը Աալիյէ բէիսլէրի վէ Մա-
լիյէ նաղըրը տէվլէթլու բաշալար
հաղարաթընտան միւրէքքէպ պիր
գոմիսիսն ագու օլունմուշ տուր:

— Պաղը բօլիթիգա թէօհմէ-
թի իլէ պիլա մուհաքէմէ նէֆի օ-
լունմուլարըն գարինը աֆվ պուլըրու-
մասընըն զաթը հազրէթը Սէտա-
րէթբէնահի թարափընտան զաթը
հազրէթը Շահանէյէ արղ օլունաճա-
ղընըն մէմուլ իտուկի Գուրիյէ տՕ-
րիանտա մուհարրէր տիր:

Մաթպուլաթ իտարէյի պէհիյէ-
սի թարափընտան Լա թիւրքիտէ

թէպլիղ օլունան իլանը բէամինին
պէր վէճհի աթի պիթթէրճիւմէ
տէրճի ճայիղ կէօրիւմիւշ տիր:

Ճիւմիլէյէ մալիւմ օլունաղու վէճհ
իւղըն շիմիյէ տէկին զաթը հազ-
րէթը Սէտարէթբէնահիյէ իսթիտա
թագալիմ վէ պիղգաթ միւլազաթ
իլլէմէք էմէլինտէ պուլունանլար,
միւշարիլէյհաղրէթլէրինին տէվլէթ-
իսանէյի ալիլէրինէ միւրաճաաթ իյ-
լէյուպ, պու հիւզտէն չօդ տէֆա
զաթը Սէտարէթբէնահիլէրին տէվ-
լէթիսանէլէրինտէ պուլամաաղըրա-
րընտան քիւլի զահմէթ ու մէշադ-
զաթը աղիմէյէ տիւշար օլմագտա ի-
տիլէր, պու ուլընսուղըրուլուն էօ-
նիւ ալընմաաթ իշուն պու քէրրէ
մէանէտը ճէլիլը Սէտարէթուզմա
իւհտէյի իսթիհալլէրինէ թէվճիհ
պուլըրուլմուշ օլան իւհպէթլու տէվ-
լէթլու Մահմուտ բաշա հազրէթլէ-
րի թարափընտան շէրէֆթաթիլ
պուլըրուլան գարար մուհիպինճէ,
պուլտան պէօյլէ զաթը Սէտարէթ-
բէնահիլէրին կէօրմէք իսթէյէնլէրի
Պապը Ալիտէ գապուլ իտէճէքլէր
վէ պուլուն իշիւն տայիլէի Սէտա-
րէթբէնահիտէ մախսուսէն պիր օտա
թախսիս օլունուպ, խոստէթէն պիր
մէմուր տալսի անլէրի գապուլ վէ
տէխալէթինէ թային օլունուպ, մէճ-
իսը վիւքէլա աղտինէ մախսուսա-
ղար վէ բէնչէմպիհ կիւնլէրինտէն
մաաաա, հէր կիւն սապահըն ալա-
թուրգա սաաթ 3 բաաաթլէրինտէ
գապուլ օլունաճաղար տըր:

ԹԵԼԵԿՐԱՖԻՅԷ

Սալլապուրկ 8 իլուլ:

Իքի իմբէրաթօրըր մէսէրրէթ
աղամէթլէրի իլէ շէհրիմիղտէն հարա-
բէթ իլլէտիլէր:

Իմբէրաթօր Ֆրանսաա ժօզէֆ
ճէնապլէրի բիֆագաթընտա պուլու-
նան վիւքէլա Վիէննայա ավաթի իյ-
լէմիլլէր տիր:

Միւնիխ 8 իլուլ:

Իմբէրաթօր կիյեօմ ճէնապլէ-

րի շէհրիմիղէ մուվասէլէթ իլլէտի-
լէր:

Փարիս 8 իլուլ:

Բուսիանըն իմբէրաթօր ֆամիլիս-
սընտան իքի նէֆէր բրէնսլէրին գա-
րիպէն Շէրպուրկա վիզիթա իտէ-
ճէքլէրի թէվաթուրէն սէօյլէնմէք-
տէ տիր:

Շէհրիմիղին տայիլէյի պէլէ-
տիլէսի ճիւմհուրիլէթ բէյիսի նէզ-
տինէ աղիմէթլէ, հազըրնտա վու-
գու պուլան թէվճիհաթը թէպրիք
իլլէմիշ տիր:

Փարիս 9 իլուլ:

Բրուսիալըր գալէպլէրի պօ-
շալթմագտա տըրլար:

Պէրլին 9 իլուլ:

Բէսմի զաղէթալէր Ալէմանիա
իլլէ Վ.վսթրիա պէյնինտէ վուգու
պուլան իթթիֆագըն պիր նիլլէթի
ֆաթիտէյէ մէպնի օլմայուպ, քեաֆ-
ֆէյի աաալէթ էսաալէրինի իպթալ
իլլէ մէմալիքլէրինին թէէմինաթը
հալինէ վէ Էվրոմանըն աաայիլի ու-
մումիսինին պիլ իթթիհաա հըֆղ ու
վիգայէսինէ ճահա ու իգտամ իլլէ-
մէքտէն իպարէթ տիր տէյու կէօս-
թէրմէքտէ տիրլէր:

Սթրաղպուրկ 9 իլուլ:

Բուհպան կիրուհինէ պր գար-
կաշալըգ միւշահտէ օլունմագտա
տըր:

Ճիլզիլիլէրին Էրէր-սէմ-ւ շիւ-
քէթի պիր իթթիֆագըրընըն պու-
լունմուշ օլունաղու սէօյլէնիյօր:

Վիէննա 10 իլուլ:

Պրէզիլ իմբէրաթօրուլուն էօ-
նիւմիւզտէքի այտա շէհրիմիղէ մու-
վասէլէթի պէքլէնմէքտէ տիր:

Միւշարիլէյհ ճէնապլէրի ան-
տէն իթալիայա միւթէվէճիւհէն
աղիմէթ իտէճէքլէր տիր:

Մատրի 10 իլուլ սապահ:

Վալանստա Գրալ ճէնապլէրի
թաաղիմաթը ֆայիգա իլլէ գապուլ
օլունմուշ տուր:

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՅԱԶ ՎԷ ՄԵՍԻԼԸ ՂԱԶԷԹԱ

ՄԻԲԱԹԷԼ ԷՖՈՒՐՃԵՈՆ

ՏԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆ 3. ՄԻՆԷԼԵՍԿԵԱՆ

ՂԱԼԱԹԱ

ՀԱՅՐԱՅԵԱՆ ԳԵՂԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻ ԿԵՆՏՐՈՆԻ